

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ГАА-2026/149/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Алтай хот 2026 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Г.Гүнжидмаа Утас: 99998431 Цахим хаяг: gunjidmaag@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Эрдэнэчимэг Утас: 99175677 Цахим хаяг: erdenechimegd@audit.gov.mn Аудитор: О.Энхтөр Утас: 95343496 Цахим хаяг: enkhturo@audit.gov.mn
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ГАА-2026/149/НА-СТА-ТШЗ

**ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

1402, Хөгжил хороолол, Жинст баг,
Есөнбулаг сум, Говь-Алтай аймаг, 82091
Утас: (976) 70 48 34 13,
Цахим шуудан: govialtai@audit.gov.mn

2026. 03. 24

№

136

танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Монголын ховор амьтан, ургамал хамгаалах Мазаалай нийгэмлэг ТББ-тай хамтран Говийн их дархан цаазат газар хамгаалал, судалгаа, тулгамдсан асуудал, шийдэл сэдэвт эрдэм шинжилгээний хурлыг Улаанбаатар хотод зохион байгуулсан байна.

Монгол Улсын хамгийн том, биологийн олон янз байдлын төв болох Говийн Их Дархан Цаазат газар үүсгэн байгуулагдсаны түүхт 50 жилийн ой 2025 оны 08 дугаар сард Цогт сумын Баянтоорой тосгонд зохион байгуулагдсан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд бараа материалын данснаас 164,528.0 мянган төгрөгийн тусгай зориулалтын материалыг үндсэн хөрөнгийн дансанд шилжүүлж, 134,104.5 мянган

822511000412

төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 46,066.3 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмжийг хандиваар авч үндсэн хөрөнгөд бүртгэсэн байна.

Бусад асуудал

Тайлант онд 5 хөтөлбөр, 7 зорилт, 36 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаснаас 34 арга хэмжээг 100.0 хувь, 1 арга хэмжээг 80.0 хувьтай нийт дүнгээр 91.0 хувиар үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Г.ГҮНЖИДМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

СТ-1

(төгрөгөөр)

Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	302,141,813.20	123,597,855.24
АВЛАГА	8,790,400.00	-
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	800,000.00	-
Бусад авлага	7,990,400.00	-
Байгууллагаас авах авлага	7,990,400.00	-
БАРАА МАТЕРИАЛ	293,351,413.20	123,597,855.24
Түүхий эд материал	164,528,000.00	5,384,927.24
Тусгай зориулалттай материал	164,528,000.00	5,384,927.24
Хангамжийн материал	128,823,413.20	118,212,928.00
Бичиг хэргийн материал	142,650.00	166,200.00
Аж ахуйн материал	102,995,263.20	92,468,503.00
Түлш, шатах тослох материал	185,500.00	2,918,025.00
Бусад хангамжийн материал	25,500,000.00	22,660,200.00
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	353,047,449.72	790,496,300.65
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	353,047,449.72	790,496,300.65
Биет хөрөнгө	279,356,793.26	716,995,834.17
Барилга, байгууламж, орон сууц	201,454,448.00	201,454,448.00
Хуримтлагдсан элэгдэл	(132,394,846.55)	(143,449,308.25)
Авто-тээврийн хэрэгсэл	446,318,260.71	759,422,804.31
Хуримтлагдсан элэгдэл	(255,375,779.17)	(360,525,384.86)
Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	363,658,725.76	449,677,122.76
Хуримтлагдсан элэгдэл	(848,689,488.96)	(350,715,222.08)
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	8,502,843.31	113,234,843.31
Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,117,369.84)	(11,276,594.02)
Бусад үндсэн хөрөнгө	20,131,400.00	79,927,400.00
Хуримтлагдсан элэгдэл	(20,131,400.00)	(20,754,275.00)
Биет бус хөрөнгө	73,690,656.46	73,500,466.48
Програм хангамж	1,267,933.33	1,267,933.33
Хуримтлагдсан элэгдэл	(126,793.32)	(316,983.30)
Бусад биет бус хөрөнгө	72,549,516.45	72,549,516.45
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	655,189,262.92	914,094,155.89
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	3,950,260.52
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	3,950,260.52
Өглөг	-	3,950,260.52
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	3,950,260.52
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	647,198,862.92	910,143,895.37
Засгийн газрын хувь оролцоо	647,198,862.92	910,143,895.37
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	317,029,861.59	317,029,861.59
Өмч: - төрийн	317,029,861.59	317,029,861.59
Хуримтлагдсан үр дүн	303,709,537.54	566,654,569.99

Өмнөх үеийн үр дүн	303,709,537.54	303,709,537.54
Тайлант үеийн үр дүн	-	262,945,032.45
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	26,459,463.79	26,459,463.79
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	647,198,862.92	914,094,155.89

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан СТ-2 (төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,555,770,700.00	1,836,658,267.84
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,000,000.00	507,706,067.84
Нийтлэг татварын бус орлого	3,000,000.00	507,706,067.84
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,000,000.00	360,000.00
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,000,000.00	360,000.00
Үнэ төлбөргүй орлого - Үндсэн хөрөнгө		492,050,940.60
Үнэ төлбөргүй орлого - Бараа материал		15,295,127.24
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,552,770,700.00	1,328,952,200.00
Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,534,850,700.00	1,318,952,200.00
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,534,850,700.00	1,318,952,200.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	17,920,000.00	10,000,000.00
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	10,000,000.00
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,920,000.00	-
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,448,692,817.62	1,409,185,235.39
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,448,692,817.62	1,409,185,235.39
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,085,181,514.12	1,273,783,300.00
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	831,647,029.00	960,958,112.00
Үндсэн цалин	457,734,557.00	479,895,685.00
Нэмэгдэл	206,556,871.00	301,325,040.00
Унаа хоолны хөнгөлөлт	119,780,000.00	111,095,087.00
Урамшуулал	47,575,601.00	68,642,300.00
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	103,552,665.94	119,333,209.19
Тэтгэврийн даатгал	70,867,745.08	81,589,012.92
Тэтгэмжийн даатгал	8,337,780.29	9,625,307.09
ҮОМШӨ-ний даатгал	4,168,890.34	4,842,353.83
Ажилгүйдлийн даатгал	4,035,647.89	4,661,247.29
Эрүүл мэндийн даатгал	16,142,602.34	18,615,288.06
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,224,748.64	24,131,604.82
Гэрэл, цахилгаан	792,748.64	989,129.82
Түлш, халаалт	9,432,000.00	23,142,475.00
Хангамж, бараа материалын зардал	36,848,601.91	32,456,570.32
Бичиг хэрэг	115,000.00	292,350.00
Тээвэр, шатахуун	35,498,484.00	22,461,560.12
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,085,117.91	2,400,000.00
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	150,000.00	-

Говь-Алтай аймгийн Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Бараа материал акталсны зардал	-	7,302,660.20
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	81,600.00	7,541,600.00
Багаж, техник, хэрэгсэл	81,600.00	5,066,600.00
Урсгал засвар	-	2,475,000.00
Томилолт, зочны зардал	22,060,000.00	8,500,000.00
Дотоод албан томилолт	22,060,000.00	8,500,000.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	25,768,144.00	66,260,114.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	25,043,280.00	65,289,270.00
Даатгалын үйлчилгээ	306,900.00	-
Тээврийн хэрэгслийн татвар	164,564.00	26,564.00
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	33,400.00	-
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	220,000.00	-
Газрын төлбөр	-	944,280.00
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,941,124.63	54,602,089.67
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	448,824.00	-
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	40,000.00	-
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	54,452,300.63	54,602,089.67
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	363,511,303.50	135,401,935.39
Бусад урсгал шилжүүлэг	71,609,173.00	22,598,300.00
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	17,920,000.00	-
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	22,598,300.00
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	53,689,173.00	-
Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	291,902,130.50	112,803,635.39
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	291,902,130.50	112,803,635.39
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	107,077,882.38	427,473,032.45
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	164,528,000.00
Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	-	164,528,000.00
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	(164,528,000.00)
НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	107,077,882.38	262,945,032.45

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан СТ-3

(төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,563,761,100.00	1,338,102,600.00
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	10,990,400.00	9,150,400.00
Нийтлэг татварын бус орлого	10,990,400.00	9,150,400.00
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,000,000.00	1,160,000.00
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,000,000.00	1,160,000.00
Бусад орлого	7,990,400.00	7,990,400.00
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,552,770,700.00	1,328,952,200.00
Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,534,850,700.00	1,318,952,200.00
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,534,850,700.00	1,318,952,200.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	17,920,000.00	10,000,000.00

Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	10,000,000.00
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,555,770,700.00	1,338,102,600.00
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,555,770,700.00	1,338,102,600.00
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,192,259,396.50	1,202,700,664.61
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	832,447,029.26	960,958,112.00
Үндсэн цалин	458,534,557.26	475,436,181.00
Нэмэгдэл	206,556,871.00	309,099,907.14
Унаа хоолны хөнгөлөлт	119,780,000.00	111,095,087.00
Урамшуулал	47,575,601.00	65,326,936.86
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	103,643,172.69	119,333,209.19
Тэтгэврийн даатгал	70,958,251.83	81,589,012.92
Тэтгэмжийн даатгал	8,337,780.29	9,625,307.09
ҮОМШӨ-ний даатгал	4,168,890.34	4,842,353.83
Ажилгүйдлийн даатгал	4,035,647.89	4,661,247.29
Эрүүл мэндийн даатгал	16,142,602.34	18,615,288.06
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,290,248.64	26,864,129.82
Гэрэл, цахилгаан	792,748.64	989,129.82
Түлш, халаалт	7,497,500.00	25,875,000.00
Хангамж, бараа материалын зардал	36,844,621.91	13,920,485.60
Бичиг хэрэг	110,000.00	343,200.00
Тээвэр, шатахуун	35,499,504.00	11,286,785.60
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,085,117.91	2,290,500.00
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	150,000.00	-
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	81,600.00	4,317,500.00
Багаж, техник, хэрэгсэл	81,600.00	1,842,500.00
Урсгал засвар	-	2,475,000.00
Томилолт, зочны зардал	22,060,000.00	8,500,000.00
Дотоод албан томилолт	22,060,000.00	8,500,000.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	188,795,124.00	68,807,228.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	188,070,260.00	67,624,184.00
Даатгалын үйлчилгээ	306,900.00	-
Тээврийн хэрэгслийн татвар	164,564.00	156,564.00
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	220,000.00	82,200.00
Газрын төлбөр	-	944,280.00
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	363,511,303.50	135,401,935.39
Бусад урсгал шилжүүлэг	71,609,173.00	22,598,300.00
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	17,920,000.00	-
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	22,598,300.00
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	53,689,173.00	-
Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	291,902,130.50	112,803,635.39
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	291,902,130.50	112,803,635.39

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>7,990,400.00</u>	=
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	7,990,400.00	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан СТ-4 (төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2025 оны 01-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	303,709,537.54	647,198,862.92
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	303,709,537.54	647,198,862.92
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	268,346,484.01	268,346,484.01
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	572,056,021.55	915,545,346.93
2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	572,056,021.55	915,545,346.93
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	572,056,021.55	915,545,346.93
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	262,945,032.45	262,945,032.45
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	317,029,861.59	26,459,463.79	835,001,054.00	1,178,490,379.38

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан СТ-4-1 (төгрөгөөр)

Төлөвлөгөө	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,664,051,900.00	1,207,308,564.61	456,743,335.39	72.6
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,664,051,900.00	1,207,308,564.61	456,743,335.39	72.6
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,641,453,600.00	1,184,710,264.61	456,743,335.39	72.2
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,058,115,100.00	960,958,112.00	97,156,988.00	90.8
Үндсэн цалин	489,145,300.00	475,436,181.00	13,709,119.00	97.2
Нэмэгдэл	373,974,500.00	309,099,907.14	64,874,592.86	82.7
Унаа хоолны хөнгөлөлт	114,339,100.00	111,095,087.00	3,244,013.00	97.2
Урамшуулал	80,656,200.00	65,326,936.86	15,329,263.14	81.0
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	134,991,500.00	119,333,209.19	15,658,290.81	88.4
Тэтгэврийн даатгал	91,812,100.00	81,589,012.92	10,223,087.08	88.9
Тэтгэмжийн даатгал	10,801,400.00	9,625,307.09	1,176,092.91	89.1
ҮОМШӨ-ний даатгал	5,403,400.00	4,842,353.83	561,046.17	89.6
Ажилгүйдлийн даатгал	5,395,500.00	4,661,247.29	734,252.71	86.4
Эрүүл мэндийн даатгал	21,579,100.00	18,615,288.06	2,963,811.94	86.3
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,691,600.00	26,864,129.82	1,827,470.18	93.6
Гэрэл, цахилгаан	1,632,900.00	989,129.82	643,770.18	60.6

Говь-Алтай аймгийн Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Түлш, халаалт	25,875,700.00	25,875,000.00	700.00	100.0
Цэвэр, бохир ус	1,183,000.00	-	1,183,000.00	-
Хангамж, бараа материалын зардал	17,060,500.00	13,920,485.60	3,140,014.40	81.6
Бичиг хэрэг	1,344,500.00	343,200.00	1,001,300.00	25.5
Тээвэр, шатахуун	11,286,800.00	11,286,785.60	14.40	100.0
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,261,900.00	2,290,500.00	971,400.00	70.2
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	752,500.00	-	752,500.00	-
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	414,800.00	-	414,800.00	-
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,317,500.00	4,317,500.00	-	100.0
Багаж, техник, хэрэгсэл	1,842,500.00	1,842,500.00	-	100.0
Урсгал засвар	2,475,000.00	2,475,000.00	-	100.0
Томилолт, зочны зардал	8,500,000.00	8,500,000.00	-	100.0
Дотоод албан томилолт	8,500,000.00	8,500,000.00	-	100.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	389,777,400.00	50,816,828.00	338,960,572.00	13.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	386,633,700.00	49,633,784.00	336,999,916.00	12.8
Даатгалын үйлчилгээ	450,600.00	-	450,600.00	-
Тээврийн хэрэгслийн татвар	338,500.00	156,564.00	181,936.00	46.3
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	108,400.00	-	108,400.00	-
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	315,700.00	82,200.00	233,500.00	26.0
Газрын төлбөр	1,930,500.00	944,280.00	986,220.00	48.9
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	22,598,300.00	22,598,300.00	-	100.0
Бусад урсгал шилжүүлэг	22,598,300.00	22,598,300.00	-	100.0
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	22,598,300.00	22,598,300.00	-	100.0
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,664,051,900.00	1,207,308,564.61	456,743,335.39	72.6
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,664,051,900.00	1,207,308,564.61	456,743,335.39	72.6
Улсын төсвөөс санхүүжих	1,664,051,900.00	1,207,308,564.61	456,743,335.39	72.6

2.5.1 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан СТ-4-2 (төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	17,990,400.00
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	17,990,400.00
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	17,990,400.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	17,990,400.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,990,400.00
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	17,990,400.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	17,990,400.00
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	10,000,000.00
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,990,400.00

3 АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 332,004.2 мянган төгрөгийн нягтлан бодох бүртгэл тайлагналын алдаа¹-г аудитын явцад залруулж, баталгаажуулав.

3.1 Залруулсан алдаа:

- **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Бараа материалын тайланд Үндсэн хөрөнгийн дансанд шилжүүлсэн 164,528.0 мянган төгрөгийг үр дүнгийн тайланд зарцуулснаар тайлагнасан,
- Акталж устгасан бараа материал 7,302.7 мянган төгрөгийг зарцуулснаар тайлагнасныг тус тус залрууллаа.
- **Мэдээллийг орхигдуулсантай холбоотой:** Үр дүнгийн тайланд үнэ төлбөргүй авсан 160,173.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг орлогоор хүлээн зөвшөөрч тайлагнасныг залрууллаа.

3.2 Аудитаар залруулагдаагүй 6,691.7 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс бага байгаа тул "Өөрчлөлтгүй" дүгнэлт өгсөн ба аудитаар 1 сахилгын хариуцлага тооцох албан шаардлага, 2 зөвлөмж өгсөн.

3.3 АЛБАН ШААРДЛАГА

Байгууллагын 2025 оны санхүүгийн тайланг Төсвийн тухай хуульд заасан цаглаварт хугацаанд ирүүлээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-т "төсвийн шууд захирагч улирлын төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа улирлын эхний сарын 15-ны дотор гаргаж харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид, жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа оны 01 дүгээр сарын 25-ны дотор төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлж, аудит хийсэн санхүүгийн тайланг 02 дугаар сарын 25-ны дотор харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлэх"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.12-т "аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайланг энэ хуульд заасан эрх бүхий байгууллагад энэ хуулиар тогтоосон хугацаанд хүргүүлэх;" гэж заасантай нийцэхгүй, үнэн зөв байх, эрх ба үүрэг, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны дарга Ч.Баярбат, нягтлан бодогч Ц.Баяртуяад хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

3.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Нэг. Хөрөнгийн тооллоготой холбоотой

Илрүүлэлт: Жилийн эцсийн үндсэн хөрөнгийн тооллогоор 192,824.7 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 3,942.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг дутуу тоолсон, нягтлан бодогч тооцоо бодоогүй, зөрүүтэй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-т "Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллого хийх зохион байгуулалтын асуудлыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, ерөнхий нягтлан бодогч нар хариуцна", 20.2.6-т "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн, тасалбар болголт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

Өгсөн зөвлөмж: Хөрөнгийн тооллогыг хийж, тооцоо бодох.

Хоёр. Хууль тогтоомжтой холбоотой

Илрүүлэлт: Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангилал зөрчиж багаж техник хэрэгслийн зардлаас 1,842.5 мянган төгрөгийн урсгал засварын материал бэлтгэсэн, ажилтнуудаас суутган тооцсон нийгмийн даатгалын шимтгэл 4,849.2 мянган төгрөгийг ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас төлсөн нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-т "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" 41 дүгээр зүйлийн 41.2.2-т "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", гэсэн заалттай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн, тасалбар болголт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Батлагдсан төсвийг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулж байх.

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг тайлан хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор, биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

(мянган төгрөг)

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдааны утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж			
		Дүн		Дүн		Дүн		Дүн		Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргаа	Бараа материалын тайланд Үндсэн хөрөнгийн дансанд шилжүүлсэн 164,528.0 мянган төгрөгийг үр дүнгийн тайланд зарцуулснаар тайлагнасан. Акталж устгасан бараа материал 7,302.7 мянган төгрөгийг зарцуулснаар тайлагнасан. Үр дүнгийн тайланд үнэ төлбөргүй авсан 160,173.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг орлогоор хүлээн зөвшөөрч тайлагнаагүй.	1	164,528.0	-	-	1	164,528.0	1	164,528.0	-	-	-	-		
		1	7,302.7	-	-	1	7,302.7	1	7,302.7	-	-	-	-		
		1	160,173.5	1	160,173.5			1	160,173.5						
	Дүн	3	332,004.2	1	160,173.5	2	171,830.7	3	332,004.2	-	-	-	-		

Говь-Алтай аймгийн Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргааны 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл (мянган төгрөг)

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт алдаа, зөрчлийн дүн		Үүнээс:					
		Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Хариуцлага тооцох албан шаардлага		Зөвлөмж	
				Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Говийн их дархан цаазат газрын А хэсгийн хамгаалалтын захиргаа	Жилийн эцсийн үндсэн хөрөнгийн тооллогоор 192,824.7 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 3,942.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг дутуу тоолсон, нягтлан бодогчийн тооцоог бодоогүй, зөрүүтэй. Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангилал зөрчиж багаж техник хэрэгслийн зардлаас 1,842.5 мянган төгрөгийн урсгал засварын материал бэлтгэсэн, цалингийн зардлаас нийгмийн даатгалын шимтгэл 4,849.2 мянган төгрөгийг ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас төлсөн. Байгууллагын 2025 оны санхүүгийн тайланг Төсвийн тухай хуульд заасан цаглаварт хугацаанд ирүүлээгүй.	1	6,691.7	-	-	-	-	1	6,691.7
Нийт дүн		3	6,691.7	-	-	1	-	2	6,691.7

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Санал дүгнэлт гаргасан	Түвшэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ		1			1			
	НИЙТ		1			1			

